

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO

Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), NOVEMBER 30, 1948

ŠTEVILKA (NUMBER) 233

Domače vesti

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile 19. novembra pri Mr. in Mrs. Frank J. Koss, 18104 Neff Rd., in jima pustile v spomin zalo hčerke. V družini imajo od preje sinčka in hčerke. Dekliško ime matere je bilo Mary Jeram, oče pa je bil več let tajnik društva Strugglers št. 614 SNPJ. Tako je postala Mrs. Mary Jeram, 668 E. 160 St. šestič stara mama, Mr. Frank Koss iz 18007 Waterloo Rd. pa tretjič stari oče. Naše čestitke!

Vaje "Jadrana"

Jutri, v sredo zvečer ob osmih se vršijo vaje pevskega zbora "Jadrana" v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Vsi člani so prošeni, da se gotovo udeležijo.

Otvoritev Doma v West Parku preložena

Mr. John Mismas, tajnik Jugoslovanskega delavskega narodnega doma v West Parku, sporoča, da radi nepričakovanih pogojev, na katere je naletel gradbenik, se je moralo preložiti otvoritev njih novega poslojja, katerega je bila določena za 12. december. Prosi vsa društva in zbornice ter vse goste, ki so bili povabljeni na otvoritev, da tozadevno obvestilo upoštevajo. Kdaj se bo proslava vršila, bo poročano pozneje.

Letna seja

Jutri, 1. decembra se bo vršila letna seja društva St. Clair Grove št. 98 WC v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Poleg drugih važnih zadev na dnevnem redu se bodo vršile tudi volitve odbora za prihodnje leto. Po seji se bo serviralo okrepčilo. Članice so vabljene na polnoštevilno udeležbo.

Slovinci nastopijo v televiziji

Zadnje čase nastopajo po enkrat na teden razne narodnostne skupine pod avspicijoo kulture in vrtov na programih, ki se jih oddaja na televizijski postaji WEWS med 9. in 9:30 uro zvečer. Prihodnji četrtek zvečer bodo nastopili sledeči Slovenci: Mrs. Johanna Mervar, Miss Gloria Lausche, Mrs. Jeanette Cahill, Mrs. Mary Marsich, Mrs. Johanna Mally, Mrs. Nettie Prince, Mr. Joe Grdina, Miss Eleanor Karlinger, Mr. Matt Minar s svojo harmoniko ter Mr. A. Grdina s kamero. Sodelovali bodo pevi in plesalci. Občinstvo lahko prisostvuje programu na postaji, oni pa, ki imajo televizijske aparate, bodo lahko sledili programu doma.

Prestala operacijo

Včeraj zjutraj je srečno prestala operacijo v Mt. Sinai bolnišnici Mrs. Mary Zakrajšek, soproga Antona Zakrajšek, 15708 Calcutta Ave. Prijateljce jo lahko obiščejo, mi ji pa želimo, da bi čim prej popolnoma okrevala!

Ženske na vspeh

Nocoj se bo v Areni vršila zanimiva rokoborba in na vspehdu ste dve ženski-rokoborki, čampionka Mildred Burke in Elvira Snodgrass. Po temu spopadu se bodo pa spoprijeli moški prvaki, ki so v zadnjih tednih pokazali svojo spretnost v tem športu, in sicer: Cliff Gustafson in Frank Sexton; Fred Bozie in Frank Talaber; Don Evans in Frank Taylor ter Walter Stratton in Eric Pederson.

ČIANG KAJŠEK BI HOTEL, DA AMERIKA IN ANGLIJA VODITA PROTI-KOMUNISTIČNO BORBO

NANKING, 29. nov.—Uradno glasilo kitajskih nacionalistov "Central Daily News" je danes dalo vedeti, da bo soproga diktatorja Čiang Kajškega ob priliki svojega bivanja v Zedinjenih državah apelirala na Ameriko in Anglijo, naj prevzamejo vodstvo pri organiziranju nekakšnega "proti-komunističnega bloka na Daljnem vzhodu."

V uradniškem članku, ki se je pojavil, ko je gospa Čiang Kajšek z ameriškim letalom odpovala iz Sangaja, je svetovano, da se takšen blok ustvari. Po zamisli nacionalističnega glasila bi Zedinjene države in Anglija morale "razviti načrt in politiko, ki bi bila naperjena proti komunistom na Daljnem vzhodu. "Pravi, da bi takšna politika bila "življenjskega pomena v borbi, da se potisne nazaj železno zaveso."

V uradniškem članku je dalje rečeno, da čeprav je ameriška pomoč velikega pomena, pa bi ustanovitev "proti-komunističnega bloka" bila celo bolj važna. V članku je bilo odraženo uradno mnenje, da nacionalisti celo za ameriško pomočjo ne bi mogli sami ustaviti komuniste.

Gospa Čiang Kajšek, kot je bilo naznanjeno, namerava v Zedinjenih državah apelirati za nadaljno nujno pomoč Čiang Kajškemu.

Sile ljudske armade vdrle na področje Nankinga

Vojaška poročila pa pravijo, da so močni oddelki ljudske armade, broječi kakšnih 150,000 mož, vdrli južno proti reki Jangtze in na področje prestolnice Nanking.

Sama nacionalistična poročila priznajo, da je močna komunistična armada razbila nacionalistične vrste na področju Suhsien in Linpije in da se nahaja kakšnih 125 milj od reke Jangtze.

Nacionalistične armade so se začele umikati s področja pri Sučovu v naporu, da bi dohitele napredujoče komuniste še predno bi se nevarno približali Nankingu.

Najhujše borbe so včeraj divjale pri reki Kuro, 125 milj vzhodno od Nankinga. Nacionalisti sicer poročajo, da so njihova letala uničila vse pontonske mostove, ki so jih zgradili komunisti, toda druga poročila pravijo, da so nekateri komunistični oddelki prekorčili reko. Računa se, da so komunisti vrgli več kot 100,000 mož v napad proti jugu. Sam vojaški stan nacionalistov je priznal, da so komunisti doslej zavzeli več kot polovico od 265 milj dolgega pasa med Sučovom in Nankinom. Dve glavnici trdnjavi Sučov in Pengpu sta popolnoma obkroženi.

Gospa Čiang Kajšek pride pred kongres?

WASHINGTON, 29. nov.—Gospa Čiang Kajšek ima sedaj več izgledov, da bo povabljena pred kongres, kjer bo apelirala za nadaljno pomoč diktatorju Čiang Kajškemu.

Senator H. Alexander Smith, ki je predsednik skupnega odbora za opazovanje zunanje pomoči, je izjavil, da bo pozorno razmotrival o predlogu, da se Čiang Kajškovo soprogo povabi na zasliševanja v petek.

Zapadno-evropske države predlagajo vojaški sporazum

LONDON, 29. nov.—Predstavniki petih zapadno-evropskih držav so predložili ameriškim predstavnikom osnutek obrambenega sporazuma z Zedinjenimi državami in Kanado.

O osnutku se bodo vršile konference v Washingtonu. Zapadno evropske države—Anglija, Francija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg—so pripravljale osnutek na tajnih sejah, ki so se en mesec vršile v Londonu.

Obveščeni krogi pravijo, da osnutek sporazuma predvideva obljubo o medsebojni pomoči držav podpisnic, toda brez določene obveze, da bodo morale vse države iti v vojno, če bo katara od članic napadena.

Turčija bi tudi pristala na zvezo

RIM, 29. nov.—Italijanska časnikarska agencija ANSA je danes sporočila, da je turški zunanji minister izjavil, da bi njegova dežela verjetno pristopila k zvezi zapadne Evrope. Pristavil pa je, da bi nekakšna Sredozemska zveza bolj odgovarjala interesom Turčije.

Najdaljša stavka Francije končana

PARIZ, 29. nov.—Francoski premogarji so danes prenehali z najdaljšo stavko v zgodovini Francije.

V teku stavke so bili ubiti trije premogarji, na stotine poškodani, vojakov in delavcev je bilo ranjenih, zaprtih pa čez 2,000 stavkarjev. Stavka se je začela 2. oktobra.

S 56 dni trajajočo stavko je Francija zgubila 5,000,000 ton premoga in je morala namesto hrane in blaga s svojimi krediti iz Marshallovega načrta kupiti v inozemstvu 1,000,000 ton premoga.

Premogarji so stavkali zahtevajoč povišico, katero pa niso dobili.

Materialne zgube so velike. Računa se, da je vlada s stavko izgubila \$65,000,000, premogarji pa v plačah okrog \$20,000,000.

PAPEŽ SE JE VRNIL S POČITNIC

RIM, 27. nov.—Papež Pij XII. se je vrnil iz svojega letovišča Castel Gandolfo, kjer se je štiri mesece nahajal na počitnicah.

Neelyville, Ia. — Dne 3. novembra je umrla žena Franka Smodeja, stara 67 let, doma iz vasi Horči, pošta Gerovo, Jugoslavija. Pokojna je bila dobra gospodinja. Poleg moža zapuščila dva sina. — Dne 4. novembra je tukaj naglo umrl tudi Jakob Livaršek, star 73 let. Podlegel je paralizi.

V Jugoslaviji kritizirajo napake

BEOGRAD, 29. nov.—Zunanji opazovalci pravijo, da so najvišji jugoslovanski voditelji začeli kritizirati napake, ki so bile storjene v preteklosti. Verujejo pa, da te kritike ne pomenijo, da jugoslovanski voditelji priznajo kritike Kominforme, ki je med ostalimi obtožila vodstvo jugoslovanske Komunistične stranke, da je zavrglo marksistično-leninistično načelo o samokritiki in da noče priznati svojih napak.

Po mnenju Kominforme je največja napaka jugoslovanskih voditeljev način, s katerim je bilo obravnavano kmečko vprašanje.

Maršal Tito je na sestanku Komunistične stranke Hrvaške rekel:

"Ljudstvo se mora prepričati, da je (komunistični režim) najboljša oblast in vi morate to dokazati ljudstvu s svojim delom in dejanji. Ite morate med množice in učiti sebe in druge."

Tito je k temu pristavil: "Vi ne morete ukazovati kmetom. Poučevati jih morate v polnosti in previdno."

Ljudstvo bo kmalu čutilo ugodnosti socializma

Predvčerajšnjim pa je jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj priznal, da vse "prostovoljno" delo pri obnovi Jugoslavije v resnici ni bilo resnično prostovoljno.

Zunanji opazovalci so mnenja, da je samo-kritika in iskrenost jugoslovanskih voditeljev znak, da Tito popolnoma zaupa v moč svoje vlade. Sam Tito je zadnje čase pospeševal prijazno stališče napram ljudstvu. Kmetom in delavcem je vžil up, da se bodo kmalu začeli zavedati obljubljenih dobrot socializma. Doslej so te ugodnosti bile obljubljene za ne tako bližnjo bodočnost.

95 odstotkov zemlje v privatnih rokah

Podpredsednik jugoslovanskega predsedstva Moša Pijade pa je razkril da se več kot 95 odstotkov poljedelstva nahaja pod kontrolo malih, zasebnih kmetov, čeprav država lastuje več kot 97 odstotkov industrij, trgovine in finance.

Pri proučevanju nedavnih govorov, v katerih se odraža vladno stališče, prihaja jasno do izraza, da vlada ne namerava pritiskati na kmete in vsiljevati kolektivizacije. Program je bil in verjetno tudi bo, da se kmete dobi prostovoljno v zadrugo in na ta način bi vlada izvedla načrt za kolektivizacijo poljedelstva.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Ob 30-letnici

Slovensko dramsko društvo
"IVAN CANKAR"
poda

IVAN CANKARJEVO DRAMO
V TREH DEJANJIH

"KRALJ NA BETAJNOVI"

v počast in v spomin 30-letnice smrti pisatelja Ivana Cankarja in obenem je to jubilejna predstava za 30-letnico obstanka društva.

v nedeljo 5. decembra 1948
OB 3. URI POPOLDNE

V AVDITORIJU S. N. DOMA,
6417 ST. CLAIR AVE.

Sovjetska zveza pristala na nove predloge nevtralcev glede Berlina

Nov grob

MATIJA PAPEŽ

Po dolgi bolezni je preminil Matija Papež, p. d. Jurcov, star 72 let. Doma je bil iz vasi Prevol, fara Hinja, odkoder je prišel v Ameriko pred 50 leti. Bil je član društva sv. Lovrenca št. 53 KSKJ, društva sv. Nikola št. 22 HBZ in društva Najsv. Imena.

Tukaj zapuščila žalujoče sinove Josepha, Charlesa, Rudolpha in Antona, hčere redovnice Mathew Marie pri Dominikanskem redu, Mrs. Mary Fortuna, Rose in Mrs. Christine Kozlowski, vnuke in vnukinje, sestro Mrs. Marija Blatnik in brata Franka, v stari domovini pa sestro Heleno. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:30 uri iz hiše žalosti na 3541 E. 82 St. pod vodstvom Louis L. Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

Pogreb

Pogreb Cpl. Edmund A. Matjasica, ki je zgubil svoje mlado življenje v koliziji s motociklom v nedeljo zjutraj blizu Fayetteville, N. C., kjer je bil nastanjen s 82. airborne parašutno divizijo, se bo vršil v petek zjutraj ob 9:30 uri iz Zeletovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

Društ. "Napredne Slovenke" ima letno sejo

V četrtek zvečer ob osmih se vrši letna seja društva "Napredne Slovenke" št. 137 SNPJ v dvorani št. 2 Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Med drugimi zadevami na dnevnem redu so tudi volitve odbora za prihodnje leto. Po seji se bo vršila običajna domača zabava. Vabi se na obilno udeležbo.

Na oddih v Florido

Včeraj sta odpotovala na oddih v solčno Florido, Mr. in Mrs. Frank Race ml. s svojim sinom, ki vodijo poznano podjetje Euclid-Race Dairy na E. 200 St. Zelimo jim mnogo zabave in razvedrila ter srečen povratek!

ARMADNI BUDŽET BO ZNAŠAL 15 MILIJARD

WASHINGTON, 27. nov.—Senator Millard Tydings, ki bo verjetno predsednik odbora za oborožene sile, je danes izjavil, da bo bodoči kongres omejil armadni bučjet na \$15,000,000 in zavrgel vsak vojaški izdatek, ki ni opravičen.

Tydings je rekel, da "moramo sicer ohraniti močno Ameriko in mir na svetu, toda moramo imeti na mislih, da mora živeti tudi davkoplačevalce.

SE 14 NACISTOV OBESENIH

MONAKOVO, 27. nov.—Danes je bilo v zaporu Ladsberg obešenih nadaljnjih 14 nacističnih zločincev. S tem se je število na smrt obsojenih nacistov, ki so bili odgovorni za zločine izvršene v koncentracijskih taboriščih in umore ameriških vojnih ujetnikov, zvišalo na 87.

Pričakuje se, da bodo tudi zapadne sile pripravljene na ureditev spora

PARIZ, 29. nov.—Sovjetska zveza je danes sprejela nove nasvete tako imenovanih nevtralnih držav v Varnostnem svetu Z. N., ki posredujejo v sporu med velikimi silami v zvezi s krizo v Berlinu.

Argentinski zunanji minister Juan A. Bramuglia, ki je za tekoči mesec predsednik Varnostnega sveta in vodi šestorico "nevtralnih" držav, je naznanil, da je sovjetski delegat Andrej Višinski pristal na načrt, ki predvideva ustanovitev "nevtralne komisije valutnih izvedencev."

Ta komisija bi skušala rešiti najvažnejše vprašanje v Berlinu, vprašanje enotnega denarja. Pred tem pa so baje tudi Zedinjene države, Anglija in Francija v principu pristale na načrt. Bramuglia je dejal, da bo verjetno odgovore treh zapadnih sil dobil že jutri in da se bodo pogajanja takoj začela.

Načrt predvideva ukinitve "blokade Berlina"

Po novi formuli, ki jo predlagajo Kitajska, Kolumbija, Sirija, Kanada, Argentina in Belgija, bi se zadostilo ugovorom zapadnih sil, ki se ne želijo pogajati s Sovjetsko zvezo, dokler ne bo ukinjena blokada.

Načrt nevtralnih držav ni v potankosti znan, toda na splošno predvideva končno ukinitve blokade Berlina istočasno, ko bo denar vzhodne Nemčije postal edini veljavni denar za ves Berlin.

Zapadne sile so že preteklega avgusta pristale na vpeljanje denarja iz sovjetske zone Nemčije, toda niso se mogle sporazumeti, kdaj bi denar stopil v veljavo in kakšno kontrolo naj bi se ustanovilo. To vprašanje bi po novem načrtu rešila komisija valutnih izvedencev, ki jo predlagajo nevtralne države.

"GLAS MOSKVE" ZA AMERISKE SLOVANE

WASHINGTON, 24. nov.—Moskovski radio bo vsak četrtek imel posebne radio programe za ameriške Slovence. Prvi program je bil oddan preteklega četrтка.

Med ostalim je moskovska radio postaja pozvala ameriške Slovence, naj ji sporočijo svoje vtise o programih, kakor tudi želje, vprašanja in predloge.

BOLGARI O PRIJATELSTVU Z JUGOSLOVANI

SOFIJA, 28. nov.—Bolgarski časopisi so danes zagotovili, da bo kljub političnim razlikam dveh dežel prevladalo prijateljstvo med bolgarskim in jugoslovanskim ljudstvom. Komentarji so bili priobčeni ob priliki tretje obletnice ustanovitve republike Jugoslavije.

BAPTIST NAPADEL KATOLSKO PROPAGANDO

NEW YORK, 27. nov.—Baptistični verski voditelj dr. Stanley Stuber je danes napadel izjavo katoliških škofov, s katero je bil kritiziran odlok najvišnje sodnje proti verskemu pouku v šolah.

Dr. Stuber je rekel, da je izjava katoliških škofov "očito najhujši propagandni dokument."

"Nedotakljivi" v Indiji dobili pravice človeka

NEW DELHI, Indija, 29. nov.

—Indijska ustavodajna skupščina je za novo ustavo odobrila klauzuro, po kateri bo 60,000,000 Indijcev, ki niso imeli nobenih pravic, uživalo pravice ljudi. Ti Indijci, tako imenovani "nedotakljivi" ali pa "parije," so bili zavrženi družbe.

Klauzula v ustavi nanašajoča se na "nedotakljive" se glasi: "Nedotakljivost je ukinjena in njeno izvajanje v kakršni koli obliki prepovedano."

Člani ustavodajne skupščine so vzklkali spominu pokojnega voditelja Gandhija, ki je dolgo vodil borbo proti nedotakljivosti.

Sklep ustavodajne skupščine pomeni, da so "božji ljudje" (kakor so imenovali parije, odnosno nedotakljive, ker jih nihče ni hotel) postali enakopravni državljani.

Poreklo "nedotakljivosti" je tako staro, da nihče ne ve, kdaj se je prav za prav pojavilo. Že od 17. stoletja je bilo na milijone takšnih zavrženih "nedotakljivih." Proti tej navadi se je Gandhi boril 20 let.

Hindujci verujejo, da so "nedotakljivi" bili zavrženi radi grehov, ki so jih storili v svojem prejšnjem življenju.

KOMUNISTI HOČEJO PREVZETI BERLIN

BERLIN, 28. nov.—Nemški komunisti so danes naznanili, da nameravajo ustanoviti separatno mestno upravo za Berlin, ki bo skušala kontrolirati celo mesto.

S komunistično upravo bi Berlinčani imeli dve upravi, kajti prihodnjo nedeljo se bodo v zapadnih sektorjih vršile volitve.

Skupine nemških komunistov so danes skušale razbiti shode v zapadnih sektorjih Berlina, toda brez uspeha. Komunisti bojkotirajo volitve, ki so jih razpisale vojaške oblasti treh zapadnih sil in svetujejo Berlinčanom, naj ostanejo doma. Sovjetske okupacijske oblasti pa so že naznanile, da ne bodo pripoznale volitve.

IZRAEL HOČE POSTATI ČLAN ZDRUŽ. NARODOV

PARIZ, 29. nov.—Izraelska vlada je danes vložila formalno prošnjo, da se židovsko državo sprejme v članstvo organizacije Združenih narodov.

Prošnjo je Izrael vložil točno eno leto po sklepu Generalne skupščine Združenih narodov, da se v Palestini ustanovi dve državi, židovsko in arabsko.

Sprejetju Izraela se bo verjetno zoperstavljala Anglija, ki podpira arabske države in ni naklonjena Židom.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KMEČKO VPRAŠANJE V JUGOSLAVIJI

II.

Kmetje sami odločajo, kakšna posestva želijo

Ko je Titova vlada prevzela zemljo, ki je večji del bila zaplenjena, ker da je pripadala fašistom in ostalim izdajalcem, jo je razdelila, prednost pa so imeli vojaki in poljedelski delavci, ki sploh nikoli niso lastovali zemlje. Ostala zemlja je bila razdeljena kmetom na osnovi obsega njihovih družin in njihovih kmetovalskihkušenj.

V centru za delitev zemlje v Stari Pazovi je 824 poljedelskih delavcev, ki nikoli niso imeli zemlje, dobilo posestva.

"Vsak je lahko zbiral," mi je pojasnil poslanec. "Lahko smo zemljo združili in ustanovili kolektivne farme, kakor je to storilo 45 družin na farmi 'Janko Smelič', ali pa smo lahko dobili mala posestva za vsako družino, običajno po dva hektarja (okrog 5 akrov), kakor so to storili vsi tisti, ki živijo na desni strani našega kolektiva."

Vprašal sem, kako kolektivna farma uspeva. Kaj lahko držijo, kaj pa dajejo vladi.

"Za vsako družino obdržimo količino produktov, ki ji je potrebna. Ostalo prodajamo vladi. O ceni odloča vlada v sorazmerju s cenami industrijskih produktov. To je za vsakega pravična izmenjava.

"Naši sosedje, ki so se rajši odločili za lastovanje malih kosov zemlje, kot da bi pristopili v kolektivno, lahko prodajajo na prostem trgu po kateri koli ceni, ki jo lahko dobijo, pridelke z dveh hektarjev zemlje. Od njihove ostale zemlje pa so pridelki prodani državi po ceni, ki jo določa—to pomeni po ceni, ki jo dobimo mi, kar je pravična vrednost v razmeru s cenami industrijskega blaga."

Tri vrste živijo skupaj v miru in slogi

"Svobodno podjetniški" kmetje so se nahajali na desni strani. Vprašal sem, kdo lastuje zemljo na levi strani. Povedano mi je bilo, da se na tej strani ni ničesar spremenilo, ker so majhni kmetje lastovali to zemljo celo pod monarhijo in so zahtevali, da jo lahko obdržijo.

Tako sem na področju treh milj videl tri različne vrste poljedelske ekonomije: majhnih posestnikov iz dobe starega režima, novih kolektivnih farm in na desni strani ekonomijo običajne zemljišne reforme, po kateri je vsak majhni kmet dobil malo posestvo, ko so bila veleposestva razkosana.

Vprašal sem, kakšen učinek je kolektivna farma imela na dve ostali vrsti.

"Mi smo tukaj le eno poletje, toda ni dvoma, da je vse, kar imamo, storilo močni vtis na naše sosede tako na levi kot na desni strani. Mi, seveda, imamo stroje. Vedno ko uporabljamo traktorje ali pa stroje za žetev, nas kmetje opazujejo z zavidanjem.

"Morate razumeti, da mi nismo tekmovalci. Mi smo prijatelji. Toda ker smo mi kolektivna farma, mi najprvo uporabljamo naše stroje za sebe. Ko končamo z oranjem ali pa žetvijo, posojamo stroje drugim. Toda mi tudi prideamo več na našem akru zemljo in ni potrebno omenjati, da z uporabo strojev hranimo tudi znoj in mišice ter imamo več časa za gradnjo in kulturne aktivnosti. Prvega januarja ni tu bilo ene same opeke. Danes imamo že začetke skupine poslopij. Seveda, posamezni kmetje, tako iz starih časov kot družine, ki so pridobile z agrarno reformo, nas spoštujejo in nam zavidajo. Mi smo že dobili prošnje za pristopanje v kolektivno tako od sosedov na desni kot na levi strani."

Kmetje vseh treh vrst se sestajajo na enakopravni osnovi v združenem domu, o katerih sem poročal v svojem tretjem članku iz Jugoslavije. Učijo se skupaj, poslušajo predavanja o poljedelstvu in drugih predmetih in vedno, ko je potrebno, pomagajo prostovoljno eden drugemu, naj bo na poljih, pri zidanju stanovanj in pri zidanju kmečkih poslopij.

Kominforma pravi, da še vedno obstoja izkoriščanje

Eno najbolj značilno dejstvo v celem sistemu, kot sem zvedel, je bilo to: Nobenega kmeta se ni sililo, kakšno od treh vrst kmetij se si mora izbrati. Če je imel malo kmetijstvo, je to kmetijstvo lahko obdržal; če zemlje sploh ni imel, je lahko dobil dober kos; če je verjel v kolektivno, je lahko združil svoja posestva in svoje delo z drugimi.

Uradniki, s katerimi sem govoril, so verjeli, da bo

UREDNIKOVA POŠTA

OB TRIDESETLETNEM JUBILEJU

Frank Cesen

V nedeljo bo obhajalo tridesetletnico svojega plodovitega kulturnega dela eno izmed najstarejših še živečih dramskih društev "Ivan Cankar". Kot ustanovnega člana in prvega predsednika, me veže prijetna dolžnost, da ob tej redki priliki izrekam igralcem in odbornikom moje iskrene čestitke. Za geologe je tridesetletna doba brez pomena, toda za slovensko kulturno društvo v tujini pa je silno dolga, če vzamemo v poštev poteškoče, s katerimi se mora boriti. Zato je "Cankarjev" tridesetletni jubilej še toliko pomembnejši in dolžnost vseh ljubiteljev dramatike je, da se v nedeljo udeležijo slavnostne predstave "Kralj na Betajnovi" izpod peresa našega največjega pisatelja, po katerem nosi to društvo ime — Ivana Cankarja.

Dasi je bilo napisanih že več spominov izza prvih let društvenega delovanja, vendar ne bo škodilo, če se jih ponovno dotaknemo, ker so zgodovinskega pomena. Bilo je leta 1919, ko je skupina mladih in polnih kipečega idealizma, v Birkovi kuhinji krstila novorojeno kulturno dete, ki se je tekoma let razvilo za naše razmere v krepkega orjaka in poklonilo slovenski metropoli v daljni tujini nekaj česar se ne da kupiti z denarjem: dalo ji je dela naših najboljših pisateljev in pesnikov v obliki žive besede.

Povod za ustanovitev "Cankarja" je pravzaprav dalo takrat močno razgibano politično gibanje Jugoslovanskega Republičanskega Združenja, katero je imelo v načrtu vpriporitev predstave "Divji lovec" v korist milijondolarskega sklada. Med člani JRZ je bilo precej napredno-mislečih igralcev od bivših dramskih društev kot: Lunder-Adamič, Slovenski Sokol in Triglav. Poleg par takozvanih intelektualcev, smo bili vsi preprosti delavci, polni idealov in energije. Vso to skupino je obvladovala le eno čustvo: gojiti in izpopolnjevati dramsko umetnost.

Predstava "Divjega lovca" se je vršila v bivši Birkovi dvorani na vogalu E. 60th St. in St. Clair Ave. kjer je sedaj gasolinska postaja. Režiral je Janko Rogelj. Meni je dal komično vlogo vaškega berača in posredovalca v ljubezenskih zadevah, Tončka. V vlogi sem se temeljito pogledal, da ga ne bi "polomil." Z enako vnetostjo so se učili tudi ostali igralci. Uspeh igre je bil vsestransko zadovoljiv in s tem smo dobili pobudo za nadaljno delo.

Se tisti večer smo ugotovili, da bi bilo škoda takih "talentov" pustiti v nemar. Zato smo sklenili, da bomo ustanovili stalno napredno dramsko društvo. Par večerov pozneje smo se zbrali še v omenjeni Birkovi kuhinji. Prva točka na dnevnem redu je bila ime društva. Mrs. Birk, ali Birkova Zofka, nam je v jedernatem govoru očrtala delo, zasluge in smernice našega pisatelja Ivana Cankarja in sugestirala, da novo društvo osvoji njegovo ime. Predlog smo z navdušenjem sprejeli in danes brez oklevanja lahko trdimo, da je baš to ime vplivalo na igranje in občinstvo, da je društvo tekoma trideset let doseglo tako lepe uspehe in da se člani niso razšli kot že več igralških skupin pred njimi.

V Birkovi dvorani je bilo od tedaj živahno kot v panju. Predstave smo prirejali mesečno. Najprvo so prišle na vrsto ljudske igre iz kmečkega življenja. Ko smo te izčrpali, smo se gli pod dramah in komedijah. Društvo je vpriporilo par iger tudi za Socialistični klub. Medtem pa smo gmotno podpirali vse napredne ustanove in pridno zbirali sklad za bodoči Narodni dom.

Vsled nepričakovanega razmaha, so postali Birkovi prostori mnogo pretesni in neugodni. Tista slavna peč sredi dvorane, kjer smo na vajah filozofirali in poslušali zanimive anekdote, je vsled naraščajoče odpovedale; čeravno je Homovec Jack neprestano drezal vanjo. Oder je postal premajhen. "Gardero-

uspeh kolektivov v bodočnosti imel posledico, da jim bo večina naklonjena. Toda noben uradnik ni nameraval pritiskati na kmete, kaj šele, da bi jim ukazal, naj se odločijo za tretjo vrsto.

Kar se tiče sistema obdavčenja in določanja cen za produkte s strani vlade, nisem slišal nobenih pritožb. Bile so pritožbe radi pomanjkanja blaga za vžitnike, toda ne radi cen, za katere sem jaz, mislil, da so previsoke. Kmetje so imeli denar. To je bilo očitno. To je tudi ena od točk, ki jo Kominformi naklonjeni časopisi v ostalih deželah podarjajo: jugoslovanski kmetje, pravijo, imajo preveč denarja; ni dovolj regulacij pri prodajanju hrane, kar povzroča nepravilno delitev hrane v mestih, pomanjkanje in nepravilne pri oddaji.

Kominforma tudi obtožuje maršala Tita in voditelje dežele, da so premehki s kmeti, da še vedno obstoja veliko število "kulakov," ali pa premožnih kmetov, ki so dovolj bogati, da najemajo ostale desetinarje in poljedelske delavce, katere izkoriščajo.

(Nedavno je jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj napovedal v govoru na sestanku slovenskih komunistov, bolj ostro borbo proti "kulakom" in svaril na nevarnost vaških "magnatov" in "kapitalistov." Maršal Tito je v predčerašnjem govoru tudi opozoril na to isto nevarnost.—Op. ured.)

V izjavi Kominforme z dne 28. junija je poudarjeno marksistično tolmačenje vodstva ljudstva s strani industrijskih delavcev, ne pa s strani kmetov.

Sedanja jugoslovanska politika vpoštevata dve važni dejstvi: velika večina prebivalstva so kmetje, 50 odstotkov članov komunistične stranke pripada kmečkemu razredu.

Tito in vlada pravijo, da se zavedajo prav tako dobro kot drugi, da bo poljedelstvo najuspešnejše, ko bo kolektivizirano, ko bo upravljanje pod centralnim vodstvom in na obsejni ravni. Toda nihče ne želi vsiljene kolektivizacije.

(Dalje prihodnjic)

ba" v podstrežju je bila navzlic strupenemu mrazu, stalno natrpana. Režiser in masker sta robančila, da se je kar kadilo. Tudi kulice, pohištvo in rekviziti niso več odgovarjali. Vsled tega smo pričeli v javnosti energično drezati za zidavo Narodnega doma. Uspeh ni izostal; odbor SND je šel na delo s podvojeno silo in kmalu je nastala jama okoli starega poslopja, iz katere je v par letih zrastle ponosna stavba — simbol energije in kulturne zavesti clevelandskih Slovencev.

Zdravstvuj Birkova dvorana in lepi spomini, kateri nas z njo vežejo! V skromnih okolčinah je bil "Cankar" ustanovljen, toda njegovi pionirji imajo prijetno zavest, da je njihov trud plačan z obilnimi sadovi predvajanja biserov naše in tuje dramske literature, kakor tudi s hvaležnostjo obiskovalcev naših predstav. V teku petih let smo v Birkovi dvorani vpriporili nič manj kot štiriinštirideset dramskih del od vseh priznanih slovenskih in deloma tujih pisateljev.

Ko nas je zapustil režiser Rogelj, je prevzel njegovo mesto Jos. Skuk, kateri je vodil režijo več let. Seveda smo se tudi sporekli. Frčale so vloge in knjige po tleh, da smo kar šklepetali; toda temu so bili največ krivi neudobni prostori. V takih trenutkih se je razkorajil pokojni Jack Homovec, založil velikanski čik tobaka, stopil naprej, udaril po mizi in zavpil: "Kaj se boste ogavili! Dajte vsak po en kvoder, drugo bom že sam 'sfiks'al." In res, kmalu privali sodček piva v dvorano. Godec (Špehek) brez katerega ni minula nobena narodna igra, je raztegnil svoj meh in spor je bil poravnat kot bi trenilnil.

Slovenski narodni dom in njegova zgodovina je poglavje zase, toda ker je tesno povezan z dram. društvom "Ivan Cankar", se mu ne moremo izogniti. Pred njegovo odprtijo leta 1924 smo iz Birkove dvorane selili našo skromno garderobo in rekvizite in se obenem z vso vnetostjo dali za veliko otvoritveno predstavo "Brat Martin." Kakšna razlika. Dočim smo se na Birkovem odru prepirali, suvali in robančili, smo se na odru SND kar porazgubili vzlic temu, da je v igri "Brat Martin" nastopil nad petdeset igralcev. Poleg tega smo imeli na razpolago lepe sobe in prostore za rekvizite in maskerja. Oder je bil razmeroma moderno urejen. Kulise so se premikale po najnovejši metodi. Homovec Jack je trdil, da kar v "rafnik" zginejo. Isto je veljalo za zastorje. Medtem ko je v Birkovi dvorani zastor škripal in večkrat zastrajkal, je v SND deloval brezhibno. Lučni učinki so bili v Birkovi dvorani sploh nemogoči, dočim smo jih v SND proizvajali z modernim reflektorjem in "dimerjem" po mili volji.

Dan slavnostne predstave dne 2. marca 1924 je napočil. Obširni auditorij se je pričel polniti. Kmalu je bil tako natlačen, da bi niti miš ne prodrla skozi. Sodili smo, da je bilo navzočih do tri tisoč ljudi, dočim se jih je moralo več sto vrniti ker niso dobili prostora. Razume se, da se nam je ob taki množici kar od veselja tajalo srce, kajti ničesar ne vpliva na igralca tako blagodejno kot velika avdijenca. Sodeč po ploskanju, je bila igra dobro vpriporjena. Še danes me ljudje vprašujejo kako sem se počutil, ko sem v vlogi Črvička "babje hlače pegljal." Igro "Brat Martin" smo naslednjo nedeljo ponovili ob skoro enaki udeležbi.

Kmalu po otvoritvi SND je prišla v Cleveland pionirke slovenske drame G. Avgusta Danilova iz Ljubljane, katere je mimogrede povedano; vzlic vrisoki starosti igrala letos v prvem slov. umetniškem filmu

"Na svoji zemlji." S sodelovanjem "Cankarja" nam je podala globoko zasnovano klasično dramo "Elga." Ko nam je razdelila vloge, nas je pričela uvajati v skrivnosti dramske umetnosti s strokovnega stališča. Ob njenem razlaganju smo se počutili kot šolarčki prvega razreda. Tedaj smo šele spoznali kako daleč smo še od popolnih igralcev in koliko važnih stvari smo prezrli v prejšnjih igrah. Vse je moralo iti kot po "žnorcei." Meni je dala skrajno pusto vlogo starega grajskega oskrbnika. Ko bi mi jo dal povprečni režiser, bi jo hvaležno odklonil, njej pa sem sledil kot kužek vzlic temu, da me napravila grbastega, švedratega in da mi je celo glas spremenila. "Elga" je bila v resnici umetniško igrana in hiša navzlic visoki vstopnini razprodana.

Po tem uspehu smo postali tako navdušeni, da smo Danilovo angažirali kot režiserko in učiteljico dramatike za eno leto. Pod njenim vodstvom smo igrali za amaterje neverjetno težka in komplicirana dramska dela kot: Golgota, Martin Krpan, Bratje sv. Bernarda, Pahljača Lady Windermere, Ekvinokeji, Peterčkove sanje itd. V slednji je Danilova igrala vlogo Peterčkove matere tako prepričevalno in naravno, da smo se še celo utrjeni vojaki "Kra-

lja Matjaža" za odrom jokali. Najbolj zanimiva in plodovita pa je bila dramatična šola, katero je Danilova obdrževala trikrat v tednu. V tej šoli je poučevala dramsko teorijo v obliki kretenj, mimike in vokalizacij. V vseh teh predmetih smo sicer že imeli precej površnega znanja, toda ona se je poglobila v vsako malenkost in je iz nje pričarala umetnost. Te tečaje je obiskovalo od trideset do štirideset učencev. Večina iz (Dalje na 4. strani)

Koncert Mladinskega zbora

Dvanaajstega decembra dan otroci zapojejo, za mračne misli, tuge ran prostora tam ne bo.

Kje? V Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. priredi koncert ob 3:30 pop. mladinski zbor, ki šteje okrog 40 pevcev in pevk in prekaša po številu marsikateri odrasli zbor.

Opozarjam vas v imenu mladine, da pridete na njihovo prireditev, ker tukaj rojena naša mladina je edini vir naše pesmi in slovenske v Ameriki.

Torej, na svidenje v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., 12. decembra popoldne.

J. Tomšič

PROGRESIVNE SLOVENKE AMERIKE

O DELU ZA MIR IN BLAGOSTANJE

Ob času, ko izdaja našega glasila dosegla članice, je že naša glavna tajnica, Josie Zakrajšek dospela v Stockholm na Švedsko, od koder bo potovala preko Čehoslovakije do Ogrske, kjer se bo udeležila druge mednarodne konference Mednarodne Demokratične Ženske Federacije. Prvotno se je imel vršiti ta kongres v Helsinkiju na Finskem ali ker je tam ob tem času prehuđa zima, se je istega prenesto na Ogrsko.

"Progressivne Slovenke" smo posebno ponosne, da je bila izbrana naša članica na Ameriškem Slovenskem Kongresu, ki se je vršil v Chicagi 24. in 25. septembra t. l., da bo zastopala ameriške Slovenke na tej konferenci. Pri navedeni organizaciji je pridruženih preko 81 milijonov žena celega sveta. Mednarodno Demokratična Ženska Federacija je protifašistična organizacija, katere dela za svetovni mir, za zboljšanje razmer za žene in otroke. Čim boljše razmere bomo ustvarile za naše otroke, tem boljše bo za vse.

Potovanje, kakršno je podvela Josie Zakrajšek ni nikak luksuz in današnjih časih in razmerah. Ko čitamo poročila naših časnikaških poročevalcev, ki potujejo po Evropi, celo v najboljših hotelih nimajo gorke, tople vode, dovolj razne hrane, itd. Kadar gre kak odličen ali bogat Američan v Evropo vzame vedno seboj dovolj konzervirane hrane, da nado-mesti ono, kar tam ni mogoče dobiti ali zelo malo.

Ali naša Josie je šla hrabro tja brez, da bi vzela seboj zalogo za približek in me vemo, da bo doživela mnogo poteškoč.

Ampak vemo tudi, da jih bo junsko prenesla, ker ona je vajena žrtvovati sebe in svoj čas za pomoč svojemu narodu. Ko mislim o njenem potovanju v Evropo v sedanjih časih, mi ravno ob proslavi 30-letnice smrti našega velikega pisatelja Ivana Cankarja pride na misel njegov "Hlapec Jernej" in kako je on potoval od urada do urada in končno na Dunaj iskajoč pravico.

Ker je s takim potovanjem v sedanjih časih mnogo stroškov, se je naš narod odzval s prostovoljnimi prispevki za kritje tega potovanja. Dosedaj so prispevali sledeča društva v ta sklad: krožek št. 2 Prog. Slov., čigar članica je Josie, \$200, za

krožek št. 10, Johnstown, Pa. je poslala predsednica krožka \$25 in one bodo poslale še več; za krožek št. 11 v New Yorku je poslala tajnica Rose M. Kováč \$15; za krožek št. 12 v Sheboyganu, Wis., pe poslala tajnica, Mary Stih \$10, SNPJ društva, ki so prispevala dosedaj so: Napredne Slovenke št. 137 \$50; Vodnikov Venec št. 147 \$25; Slovenske Sokolice št. 442 \$25; Clevelandka Federacija SNPJ \$25. Druge skupine so poslale sledeče: Pev. zbor "Zarja" \$25; Svobodomiselnne Slovenke SDZ \$50 in SANS št. 39 \$50 in ravno ko to pišem, sem zopet dobila pismo od tajnice krožka št. 11, v katerem je bila poštna nakaznica za \$5 in Rose Kováč poroča, da je ta dar prejela od Anne Krasne, kot prispevek od United Slovene Societies v New Yorku. Torej do sedaj smo prejele \$505 za kritje stroškov tega potovanja. Upam, da bodo tudi drugi krožki naše organizacije kaj prispevali za ta sklad, kakor tudi druga napredna društva.

V odboru za ta potovalni sklad so sledeče: Josephine Tratinik, tajnica Federacije SNPJ in aktivna tudi pri drugih organizacijah, Josie Petrič, tajnica Svobodomiselnih Slo-venk, kakor tudi odbornica pri SANS-u ter direktorica SND. Vida Shiffer, glavna odbornica Progressivnih Slovenk, Viki Poljšak, ustanovna članica pevskega zbora "Zarja" in aktivna pri istem izza ustanovitve leta 1916 in spodaj podpisana.

Ako želi vaše društvo ali kak posameznik prispevati v ta namen, pošljite na: Cecilija Subelj, 1107 E. 68 St., Cleveland 3, Ohio. Odbor se vam še vnaprej zahvaljuje za prispevke.

Kakor se razvidi iz poročil raznih krožkov naše organizacije "Progressivnih Slovenk", vsi prav dobro napredujejo.

Prihodnjo soboto bosta imela krožka št. 2 v Clevelandu in krožek št. 9 v Chicagi svoja bazarja. Vabim naše članice, kakor tudi prijatelje in prijateljice, da se udeležijo teh razstav ali bazarjev. Na izbero bo veliko lepih ročno delanih predmetov in si boste lahko nabavili lepa božična darila.

Božični čas je čas sloge in skupnega sodelovanja, zato pridite in članice vam bodo hvaležne. Hvala vsem!

Pozdravljam vse naše članice in vse napredne! Zdravo!
Cecilija Subelj

Ilja Ehrenburg:

PISATELJEV GLAS

Jugoslavija in Italija sta se dolgo prepirali o pravici do Trsta; kakor vemo, žive v tem mestu Italijani in Slovenci. Ameriški imperialisti so prišli do spoznanja, da ima Trst ugodno lego in da bi lahko napravili iz njega dobro ameriško bazo. Ameriški listi pišejo o "pradavnih ameriških interesih v vzhodnem delu Sredozemskega morja". Ameriške vojne ladje so se zaljubile v pristanišča Grčije in Turčije. Mussolini je imenoval svojšas Sredozemsko morje "mare nostrum" — "naše morje"; Duce je trpel na megalomaniji in njegovi rojaki so ravnali bistroumno, ko so ga obesili z glavo navzdol. Toda Mussolinijeva bolezen je malenkostna bolehnost v primeri z megalomanijo ameriških verižnikov, ki menijo, da je bližnji vzhod — okolica Wall Streeta in da je Sredozemsko morje "our see". Le kam jih je zaneslo! Američani imajo v svoj folklori zabavno povest o prekomorskem Munchhausnu, ki so ga imenovali David Crockett (Ta David Crockett je resnično živel in pred dobrimi sto leti je bil celo član Kongresa). O njem pripovedujejo, da je hkrati ustrelil v jato divjih gosi in v smolno, da je hkrati ubil kačo klopotčjo, padel pri tem v reko in zletel iz nje s polnimi žepi rib. Nekako tako so osvajali Američani: hkrati so si prisvojili baze v Afriki, na Greenlandu in na Kitajskem, pa so že imeli v žepu Grčijo in Turčijo. In povsem tem si drzno trdit, da osvaja Sovjetska zveza tuje dežele in da se vmešava v tuje zadeve. Narodi vedo: eni osvaja, drugi navdihujejo s svojim zgledom, eni si prilastajo, drugi nesebično pomagajo. Eni imajo v kvalifikacijskem listu postavno duševno govedino in pravkar napisan račun zanj, drugi pa napisan račun Stalingrada. — požrtvovalnost Stalingrada. Kakor vsi drugi narodi, želi tudi ameriški narod mir. Če ne more ukrotiti doma vzrejenih ljubiteljev vojne, jih ne more zato, ker so povprečnemu Američanu zmešala glavo lažnjiva poročila vsakodnevnih "senzacij", tiste klevete, ki jih izdelujejo onkraj morja na tekočem traku. Povprečnemu Američanu vtepajo v glave, da ni zavarovan pred Rusi, pred Jugoslovani in pred Albanci, v resnici pa povprečen Američan ni zavarovan pred svojimi časopisnimi gangsterji. Ko govorim to, ne mislim to na tisto nekaznovanost, ki jo uživajo v ZDA politični provokatorji, kolikor na to, da povprečen Američan ne more odkriti pod visokimi frizami nizke laži.

Povprečen Američan ima srednjo izobrazbo — besedo "srednja" jemljem v njenem splošnem pomenu — ne dobro, ne slabo. Bolje je podkovan v fiziki, kakor v politiki, pozna tenko zgodovino in debel zemljepis svoje dežele, stari svet pa je zanj "terra incognita" — "neznana dežela". Ko sem bil v Ameriki, je obsodil sodnik nekega državljana, na denarno globo, ker je razžalil soseda; žalivec je nazval žaljenega "socialist" in sodnik je v obsodbi poudaril, da je beseda "socialist" — žalitev, kajti socialist je "človek, ki si namerava prisvojiti tujo imovino". Mlada ekonomistka iz Texasa mi je rekla, da je Berlin eno izmed najstarejših mest sveta in da je stene njegove univerze poslikal Rafael. Ameriški novinar me je ogorčeno vpraševal: "Zakaj izdajajo Rusi eno mesto za dve?" Ko sem se pozanimal, o katerem mestu govori, mi je pojasnil, da sta Budimpešta in Bukarešta eno mesto in da se "oboje samo drugače izgovarja".

V Ameriki sem govoril z nekaterimi vojaškimi osebami, ki so se vrnile iz Evrope. Blatili so Italijo, Francijo in celo Anglijo: "Stara šara, ropotija, tam ni ne naših kinematografov, ne naših dvigal, ne naših lekarn". Pri tem so pripominjali: "Najbolj kulturna dežela v Evropi je pač Nemčija." Kaj jih je omamilo v Stuttgartu ali v Muenchenu? Kadar govorijo "kultura", pomeni to: tehnika. Kar se tiče barbarstva nemškega fašizma, se vprašamo, kako naj bi odbijali ljudi, ki so že zdavnaj pred Hitlerjem izumili doma ghetto za črnce in Lynchove sodbe?

Vsak imperializem je kulturni nevar. Dvakratno nevaren pa je imperializem ljudi, ki imajo svojo tehnično opremljenost za višek človeških pridobitev. — V hiši nekega lastnika bombažnih plantaž sem videl čudovite stvari: krasen radijski aparat, sijajen ventilator, toda gospodar tiste hiše je bil živjak: od kar je nehal hoditi v šolo, ni prebral nobene knjige, pretreslo ga je, ko sem stisnil črncu roko, mož ni vedel, da je živel kdaj na svetu Lev Tolstoj, ni vedel kaj je socializem, vedel sploh ničesar, razen o dolarjih in neslanih dovtipih. Toda pokroviteljstvo mi je rekel, da bo "Amerika rešila svet". Bil sem pri nekem modernem advokatu v Knoxvillu. Imel je krasen domač bar za coctails. Pogovor je nanesel na literaturo; ko sem omenil Hemingwaya, Steinbecka, Caldwell, se je začudil: "Teh imen ne poznam". Najbolj vulgarni filmi, ki jih izdelujejo v Hollywoodu na tekočem traku, to je duševna hrana takega Amerikanca. Zdaj, ko bere časopise, renči: "Rdeče je treba

uničiti in napraviti red na svetu."

Nikoli nisem zanimal pomena tehnike; tudi jaz imam rad komfort in lepe stvari, dobro pa vem, da je sesalec prahu samo življenska podrobnost. Kulture dežele ne moremo izmeriti s številom avtomobilov. V ta namen se je treba pogovoriti s človekom, ki sedi v avtomobilu. Laže je izdelati model "Buicka", kakor napisati "Vojna in mir". Naša prednost je v tem, da smo napravili pravo kulturo za vse ljudstvo. Sovjetski pisatelj je po pravici ponosen na svoje čitatelje, ki globoko preživljajo vse prebrano in razmišljajo o tem. In dobra knjiga vedno zapusti v zavesti našega ljudstva globoke sledove. A v Ameriki. Roman pisateljice Betty MacDonald "Jajce in jaz", je dosegel tam velik uspeh, pojavila sta se shampoon in coctail, "Jajce in jaz". Modne gizdalinke so jele nositi klobuke z žoltim zamestam jaccem, gizdalin pa kravate z jajci na zeleni podlogi. plesišča so uvedla nov ples "Jajce in jaz", odpri so pet in šestdeset klubov "Jajce in jaz" in končno je kuhar "Waldorf Astorie" izumil posebno palačinko in ji dal ime pisateljice. Ko pa je razpisala neka ameriška revija anketo: "Kaj nam ugaja v romanu Betty MacDonald", se je pokazalo, da so že vsi čitatelji pozabili, kakšna je vsebina knjige. Odgovarjali so: "Zdi se mi, da sem se kratkočasila in nagrado je dobil najtočnejši odgovor: "To je smešna zgodba z ljubeznijo in kurami". Tak uspeh ni vreden piškavca oreha.

Mi smo res antipodi Amerike: mi cenimo harmonično vsestranski razvoj človeka. Mi imamo zaenkrat melo hladilnikov ali sesalcev prahu, to je res, imamo pa zelo mnogo resničnih ljudi.

JANUARJA — 1949

1. jan., sobota — Novo leto,

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAK

1146 East 61st St. HE 2730

TONA SELISKAR:

TRŽAŠKA CESTA

ROMAN

(Nadaljevanje)

Še celo ga je mikalo, da bi šel na Čevljarski most pogledat ptice, ki so jih le-tu ptičarji prodajali. Posebno danes so imeli izredno mnogo ptic naprodaj; lisčke in strnade, čičke in ščinkavce, krivokljune in kanarčke, pa tudi grlice, nekaj kavk in šoj. Ptičice so nemirno frfotale po kletkah, saj so jih otroci neprestano dražili, jih cukali za repke in jim pihali v peruti. Tudi mladi kosi in drozgi ter škorci so bili naprodaj in mravljinčna jajčeca za krmo.

Tik ob Čevljarskem mostu je stanoval profesor. Veža je bila temna, da se je moral dotipati do stopnic in zgoraj v drugem nadstropju je pri temnih vratih

potegnil za zvonec. Stara, prijazna gospa v beli avbi je odprla vrata.

"Kaj pa prinašaš dobrega, fantiček?" ga je vprašala.

"Gospodu profesorju sem prinesel knjige in rože."

"O ti ljuba duša! Knjige in rože? Potlej pa kar naprej stopi, tega so naš gospod vedno vesel. Kar v izbi jih počakaj, vsak čas bodo doma!"

Peljala ga je v veliko, prostorno sobo in mu velela sedeti na zofo. Potem je vzela rože in jih vtaknila v veliko zeleno vazo na mizi. Ker je bila stara ženica zelo zgovorna, jo je Tine vprašal:

"Kdo pa je ta gospod na sliki?"

"Jejtana, mar ga ne poznaš? To je vendar France Prešeren, glavni slovenski pesnik!"

"Pa ta dva svetnika na drugi steni?"

"O nesreča ti nevedna! To sta vendar sveti Ciril in Metod! Ta dva sta prva učila Slovence brati in pisati. Betica ti taka, da še tega ne veš? Tam, vidiš tisto glavo na omari, to je pa Valentin Vodnik, tudi zvita buča. Napisal je mnogo lepih pesni."

Tine si je zapomnil vsa ta imena, saj je imel odprto glavo in hvaležno stlačil vanjo vse, kar je pametnega slišal. Povsod je imel odprta ušesa in oči, nič mu ni ušlo. Ko je odhitela ženica v kuhinjo, si je ogledoval akvarij, ki je stal na lesenem stojalu poleg okna. Voda, skoz katero je vdirla mirna svetloba z ulice, je bila prozorna kakor steklo, v vodi pa so plavale svetle ribice med zelenimi rastlinami. Ker mu je profesor že privrkal razložil, da so te ribice pezdinki, ki žive v lepeh grabnu in v

Maccabees Red Jackets Team Ples v SND na St. Clair Ave.

8. januarja, sobota — Društvo Napredne Slovenke 137 SNPJ Ples v SND na St. Clair Ave.

9. januarja 1949. nedelja — Plesna veselica društva Vipaški raj št. 312 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

15. januarja, sobota — Glasbeno društvo Naša zvezda v SDD, Recher Ave.

21. januarja, petek — Ples kegljačev društva "Cleveland" št. 126 SNPJ v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

22. januarja, sobota — Društvo Glas clev. delavcev št. 9 SDZ Ples v SND na St. Clair Ave.

29. januarja, petek — Amer. Veterans — Ples v SND na St. Clair Ave.

30. januarja, nedelja — Obletnica društva "Čerkiško jekzero št. 59 SDZ v SDD na Waterloo Rd.

SOVJETSKI TISK O OBSODBI JAPONCEV

LONDON, 28. nov. — Sovjetski tisk je danes pohvalil obsodbo japonskih vojnih zločincev, čeprav izraža mnenje, da so kazni za nekatere obsojence premale.

AMERIŠKI KONGRESNIKI PRI SV. OČETU

CASTEL GANDOLFO, 27. nov. — Papež Pij XII. je danes sprejel v avdijenco ameriške kongresnike, ki so člani odbora za oborožene sile.

ZAVAROVALNINO

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite: ENdicott 0718

\$2163.45

REWARD!

Uncle Sam will pay to any wage earner thrifty enough to tuck away only \$3.75 a week in U. S. Security Bonds for the next ten years, the sum of \$2,163.45.

And Uncle Sam will help you tuck it away, too—automatically, each and every week—through the Payroll Savings Plan where you work.

Sign up for the Payroll Savings Plan today during the Security Loan Drive—and be well rewarded with financial security ten years from now.

P. S. If you are in business or a profession, and the Payroll Savings Plan is not available to you, you can sign up for the Bond-A-Month Plan at your local bank.

PICK OUT YOUR OWN REWARD HERE!

BUY U.S. SECURITY BONDS

America's Security is YOUR Security

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

SAVE EACH WEEK	AND YOU WILL HAVE		
	In 1 Year	In 5 Years	In 10 Years
\$ 2.50	\$130.00	\$ 668.97	\$ 1,440.84
3.75	195.00	1,004.20	2,163.45
7.50	390.00	2,009.02	4,329.02
12.50	650.00	3,348.95	7,217.20
18.75	975.00	5,024.24	10,828.74

Kar škoda te je za ključavničarja!"

"Ampak brez tega ne morem k železnici!"

"Da, prav imaš. Cakaj. . ."

Tedaj je zagledal rože na svoji mizi. Obstal je pred njimi, oči so mu zažarele, vzdignil je vazo in potopil obraz v cvetje.

"To mi gospa pošilja, kajne?" je vprašal, poln pričakovanja.

"Ne, sam sem jih porezal. Gospa vas lepo pozdravlja in se vam zahvaljuje za knjige. Pozneje kdaj, so dejali, bodo pa spet prosili zanje."

"In nič drugega ni rekla? Ni si prinesel odgovora na moje pismo?"

"Nisem."

Profesor je nemirno stopil nekajkrat po sobi, pa se je vprico fanta vzdrl, da se ne bi še bolj izdal. Torej je le res, kar je slutil vse te dni, ko je nikjer ni videl.

"Potem vam gospa tudi sporoča, da so zadovoljni in da je prav tako kakor je sedaj in da

lo od sile debelih bukev in glava mu je postala kar težka, ko je pomislil, da tiči vse, kar je v teh knjigah napisanega, v profesorjevi glavi. Joj, koliko vedeti! Kar strah ga je postalo pred toliko učenostjo in sedel je spet nazaj na zofo ter se zagledal v rože, ki mu jih je prinesel.

No, končno je le stopil profesor v sobo in je kar vzkliknil od veselega presenečenja, ko je zagledal Tine.

"O, moj mladi prijatelj je tu! Tak, knjige si prinesel nazaj! Kako ti je šlo z branjem? So ti ugajale?"

"Da, obe sem prečital prav do kraja dvakrat!"

"Pa si si tudi kaj zapomnil? No, kje živi lev?"

"V Afriki!"

"Pa tiger?"

"V Indiji!"

"Imenitno! Morda si si zapomnil tudi kakšno pesem?"

"Naprej zastava slave. . ."

"Ta preklemski fant ti tak!

vseh vodah barja in kako zanimivo je njih življenje, je zdaj gledal čudovito igro ribje svatbe.

Samica je pravkar odlagala po dolgi cevki ikre v školjko, ki je bila zakopana v pesku na dnu akvarija. Samec pa je švigal po vodi, prekrasno spreminjal barve svojega vitkega telesa iz svetlozelenih v rahlo vijoličasto, pa spet v kovinasto rdeččrno, plesal okoli samice, se postavljaj na glavo, plaval zadeni in se včasih narahlo in bliskovito obsmuknil ob samico.

Ko je samica zaplavala spet po vodi, je plesal okoli školjke, se s trebuhom podrgnil obnjo in izpusil nekaj mlečka tik nad odprtino, skoz katero je bila samica vložila ikre. Zdaj so ikre na varnem, nobena druga vodna žival jih ne more požreti.

"Pametna živalca!" si je mislil Tine. "Še človek se ne bi zlepa domislil kaj takšnega!"

Potem je previdno stopil do velike knjižne omar, kjer je bi-

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

TRETJA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Oddelek je vdrugič prečkal rečico Kumilgo in se zaril pod svod jagnedovega gozda. Listje je v vetru migljaje kazalo mlečnosinjo notranjo plat in ubrano zamolklo šušljalo. Nekje onkraj Hopra se je iz bleščečega oblaka usipal in bičal zemljo poseven dež s točo, prešinjen s pisanim pasom mavrice.

Prenočili so v neki neznatni in zapuščeni vasi. Grigorij je spravil konja in stopil k ulnjaku. Gospodar, starihak, kodrast kozak, si je pobiral iz brade čebele, ki so se mu bile ujele vanjo, in razburjeno pripovedoval Grigoriju:

— Tale panj sem zadnjič kupil. Prepeljal sem ga sem in ves zarod mi je kdo ve zakaj pomrl. Vidiš, čebele vlačijo, — primaknil se je k izvotljenemu ulju in pokazal na žrelce: čebele so venomer rinile na izletišče trupelca zaroda, odletavale z njimi in podmolko brnele.

Gospodar je sočutno pripiral rdečkaste oči in žalostno cmakal z ustnicami. Hodil je sunkovito in osekano in robato mahal z rokami. Bil je otepen, čez mero živčen, presekanih, dviza-jočih se kretenj, prebujal je čuden nemir in bil videti odveč pri čebelnjaku, kjer je velikan-ska množica čebel umerno in urejeno opravljala počasno, umno delo. Grigorij ga je ogledoval z rahlim občutkom nevoščljivosti. Ta občutek je nehoti vzbujal iz tira vrženi prilet-ni širokopleči kozak, ki je govoril drdrajoče in naglo.

— Letos je dobra bera. Čober je lepo cvetel, dokaj mi je namenil. Kupivni panjovi so dobri. Te si bom napravil . . .

Grigorij je pil čaj z gostim, kakor klej tekočim medom. Medica je sladko dehtela po šetr-ju, materini dušici in travnem cvetju. Čaj je nalivala gospodar-jeva hči — visoka zala vdovica. Njen mož je bil odšel z Mirono-vim, zato je bil gospodar po-strežljiv, pohleven. Ni opazil, kako je njegova hči izpod vek naglo pogledovala Grigorija in pri tem stiskala tenke, voljne ustnice. Stegnila je roko po čaj-niku in Grigorij je videl smole-nočne sfrčene kocine pod paz-duho. Nekajkrat se je srečal z njenim tipajočim, vedečnim po-

gledom in enkrat se mu je celo zazdelo, da je mlada kozačka, ko je prestregel njen pogled, zardela v lica in skrla v ustne koticke topel smehljaj.

— Na izbi vam posteljem, — je dejala po čaju Grigoriju, ko je šla z blazino in kožuho mi-mo in ga ošinila z odkritim po-željivim pogledom. Iztrepala je blazino in kakor mimogrede re-kla nerazumljivo in naglo: — Jaz ležim pod kolnico . . . V bajti je zadržano, boljše grizejo.

Grigorij si je sezul samo škornje in odšel k nji pod kol-nico, brž ko je zaslišal gospo-darjevo hrpanje. Napravila mu je prostora zraven sebe na sple-tenici, sneti z burnika, potegni-la nase ovčjo kožo, se z nogami dotaknila Grigorija in se umi-rila. Ustnice je imela suhe, raz-pokane, zaudarjale so po čebuli in, nedojemljivem vonju čvrsto-sti. Na njeni vitki in zamolkli roki se je Grigorij naslajal do svitanja. Siloma ga je vso noč prižemala nase, ga nenasitno ljubkovala, mu med smehom in šalami do krvi razgrizla ustni-ce in mu na tilniku, prsih in ple-čih pustila modrikaste maroge poljubov, ugrizov in drobne sledove svojih malih živalskih zob. Ko so petlini tretjič odpe-li, se je Grigorij začel pri-pravljati, da bi se preselil na izbo, pa ga je ona pridržala.

— Nikar, ljubica, nikar, ja-godica moja! — je moledeval Grigorij, se smejal v črne vise-če brke in se rahlo poskušal osvoboditi.

— Poleži še hipec . . . Pole-ži!

— Da me najdejo! Glej, sko-raj bo dan!

— Eh, pa naj!

— In oče?

— Očka ve.

— Kako ve? — Grigoriju je od začudenja zatrepeta obrv.

— Tako no . . .

— Glej si no, kako naj neki ve?

— On, veš . . . mi je včeraj dejal: daj, če bo častnik za tu, prespi z njim, podobikaj se mu, če ne, bodo Gerasku konje po-brali ali pa še kaj . . . Mož, moj Geraskin, je šel namreč z Mironovom . . .

— To-o-o-o imaš! — Grigorij se je porogljivo zasmejal, v du-ši ga je pa prizadelo.

Zoprni občutek je brž pre-gnala ona. Zaljubljeno se je do-taknila Grigoriju mišic na roki in se zdrznila.

— Moj preljubi, veš, ni tak kakor ti . . .

— Kakšen pa je? — se je po-zanimal Grigorij in trezne oči upiral v zbledovajočo vršino ne-ba.

— Za nič . . . vel . . . — za-upljivo se je stisnila h Grigori-ju in v glasu so ji zadržale su-he solze. — Živela sem z njim brez vsake slasti . . . Pri ženski ni za nobeno rabo . . .

Tuja, otroče preprosta duša se je odkrivala Grigoriju nar-avno, kakor se odpira cvet in vsrkava roso. To je opijanjal, budilo rahlo otožnost. Grigorij je milovaje, ljubo gladil zmede-ne lase svoje slučajne tovariši-ce in zapiral trudne oči.

Skozi trstikovo streho napu-šča je lila ugašajoča mesečina. Utrnila se je zvezda, se blisko-ma potegnila proti obzorju in pustila na pepelnatnem nebu okrepnelo, svetlečo se sled. V ribniku je zaregljala krehljica, zaljubljeno hripavo se ji je oga-sil racak.

Grigorij je odšel na izbo, lah-

kotno nesoč izpraznjeno in s slastnim zvenenjem utrujenosti napolnjeno telo. Zaspal je, ču-teč na ustnicah slankljati za-dah njenih ust, varno hraneč v spominu ljubkovanjajeljni ži-vot kozakinje in njen vonj — spojeni duh po šetrnjem me-du, potu in toploti.

Čez dve uri so ga prebudili kozaki. Prohor Zikov mu je bil osedlal konja in ga prignal pred vrata. Grigorij se je poslovil od gospodarja, trdno vzdržal nje-gov s sovražnostjo zastri po-gled in kinnil z glavo domači hčeri, ki je odhajala v hišo. Sklonila je glavo in pritajila v koticah tenkih, bledih ust-nic smehljaj in nedoločljivi gre-nec obžalovanja.

Grigorij je zajezdil po ulički in se ozrl. Stezica se je v pol-krogu izognila dvorišču, kjer je bil prenočil, in vedel je, kako je kozaka, ki jo je bil ogrel, gledala čez ograjo za njim, obračala glavo in si s tenko, zagorelo roko zaslanjala oči. Grigoriju je nepričakovano prekipela brid-kost, oziral se je in si poskušal predočiti poteze njenega obraza — pa si ni mogel. Videl je sa-mo, da se je glava kozakinje v beli ruti zlagovaj obračala, ko ga je spremljala z očmi. Tako se suče cvet sončnice, ko opazuje počasno krožno pot sonca.

V rednih dnevnih pohodih so gnali Mihaila Koševoja iz Ve-šenske na bojišče. Ko je prišel do kraja Fedosejevkega, ga je tamkajšnji okrajni ataman pri-držal čez dan in ga drugo ju-tro v spremstvu poslal nazaj v Vešensko.

— Zakaj me pošiljate nazaj? — je Mihail pobaral okrajnega pisarja.

— Dobili smo ukaz iz Vešensk, — je ta nerad odvrnil.

Izkazalo se je, da je Miškova mati, po kolenih drsaje po vaš-kem trgu, prepričala staroste, da so napisali v srenji sodbo s prošnjo, naj Mihaila Koševoja, edinega hranilca v družini, poš-ljejo k pastirjem. Vešenskemu okrajnemu atamanu je odnesel sodbo sam Miron Grigorjevič. Bil je uslišan.

V okrajnem uradu je ataman zakričal nad Miškom, ki je stal čeloma pred njim, potem znižal glas in zadirčno končal:

— Boljševikom ne zaupamo obrambe Dona! Pripravi se na spasišnik, služil boš pri pastirjih, tam bomo pa že videli. Le po-slušaj me, pasji sin! Tvoja ma-ti se mi smili, če ne, bi . . . Zgi-ni!

Po razbeljeni cesti je šel Mi-ška že brez spremljevalca. Sve-ženj mu je rezal v rame. Zavo-ljenj petdesetih vrst naporne ho-je so mu odpovedale noge. Ko-maj se je privlekel pred nočjo v vas drugi dan pa je objokan

in ljubkovan od matere krenil na pašnik, noseč s seboj v mi-slih ostareli materin obraz in pramen sivih las, ki ga je bil prvokrat opazil na njeni glavi.

Južno od trga Karginske se je osem in dvajset vrst v da-ljavo in šest v širino razprostira-la trzna, od davna nezorana zagrajena stepla. Več tisoč dese-tin obsegajoči kos sveta je bil določen za pašo okrajnih žreb-cev, zategadelj so mu tudi rekli — spašnik. Vsako leto na Juri-jevo so v Vešenski, v zimskih konjušnicah, odprli čredniki žrebce, ki so se bili čez zimo spočili, in jih odgnali na spaš-nik. Na okrajne stroške so bili postavili sredi spašnika konjuš-no s poletnimi odkritimi prede-li za osemdeset žrebcev, z ogra-jeno vojašnico naokrog za ko-njarje, nadzornika in živino-zdravniškega pomočnika. Kozaki iz vešenskega sreza so gonili sem kobilice za plemo, pomoč-nik in nadzornik sta ob prigonu pregledala plemenke, da je ime-la vsaka v vis najmanj dva ar-šina in da ni bila mlajša od štiri-h let. Odbrane so poslali po štirideset v trop. Vsak žrebec je vodil svoj trop v stepo in lju-bosumno čval kobilice.

Miška je jezdit na edini kobi-li, ki je bila pri hiši. Mati ga je spremljala, si brisala s predpas-nikom solze in govorila:

— Ubrejila se bo mogoče kobilica . . . Le pazi nanjo, ne pre-ženi je. Ena sama žival — je ena sama.

Opoldne je Miška za sopari-čnim migljajem, dvigajočim se nad tokavo, zagledal kovinsko streho vojašnice, ograjo, od ča-sa sivo škodlasto streho konjar-ne. Spodbodel je kobilico: ko je prihajal na greben, je razločno zagledal poslopje in mlečno morje trave za njimi. Daleč, da-leč na vzhodu je kakor rjaza lisa temnel trop konj, ki so hi-teli proti tolmunu; ob strani je dirjal pastir na konju — mož!

NAPRODAJ JE NOVA MODERNA HIŠA
na 255 E. 210 St., blizu Lake Shore Blvd. 6 sob, tri spalnice, gorkota na plin, cementiran dovoz; dekoriralo se bo po vašemu okusu. Odprto je za ogled vsaki dan od 2. do 5.30.
Collinwood Construction Co.
Za podrobnosti pokličite IV 5702

FORNEZI
Novi fornezi na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$3; premenjamo stare na olje. Thermostat.
Tinning & Roofing
CHESTER HEATING CO.,
1193 Addison Rd., EN 0487
Govorino slovensko

IŠČEM SLUŽBO
ZA NATAKARIJA V PETEK IN SOBOTO.
Imam vso izkušnjo v tem poslu. Naslov se polize v uradu tega lista.

JUGOSLOVANSKE POŠTNE ZNAMKE
dobite pri
AUGUST KOLLANDER
6419 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY
Frances Zulich
18115 Neff Rd., IV 4221
Se priporočamo rojakom za varnostno za vsakovrstno za-nakovalnino.

VAŠI ČEVLIJI
BODO ZGLEDALE KOT NOVI, ako jih oddaste v popravilo zane-sljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.
Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

SEDEM LET JE ŽE POTEKLO, odkar Tebe, predragi, več med nami ni, čas še ni izbrisal naših ran, Tvoj blag spomin še vedno živi!

Počivaj v miru — snivaj sladko tam gori nad zvezdami!

ZALUJOČI OSTALI:
ROZI, soproga
LOUIS, sin
ROSE, hčerka
ANDREJ, brat

Cleveland, O., dne 30. nov. 1948

Enakopravnost

ček za igraško, prilepljen na konjička za igračko.

Ko je Miška zajahal na dvo-rišče, je skočil s konja, prive-zal povodec k predurju in sto-pil v hišo. Po prostornem hod-niku mu je prišel naproti eden izmed črednikov, nizek, pegav kozak.

— Koga bi rad? — je čmeri-kavo vprašal in premeril Miška od nog do glave.

— K nadzorniku bi rad.

— K Strukovu? Ga ni, je sploh zdoma. Sazanov, njegov pomočnik, je doma. Druga vrata na levo roko . . . Kaj pa mu hočeš? Od kod si?

— Za pastirja sem prišel k vam.

— Porinejo pa ti človeka . . .

Godrnjaje je prišel do vrat. Spleten laso, vržen čez ramo, se je vlekel za njim po tleh. Čred-nik je odprl vrata, stal s hrbo-tom proti Miški, opletal z bi-čem in že spravljivo dejal:

— Naša služba, bratec, ni kar tako. Dostikrat po dva dni ne zležeš s konja.

Miška je zrl njegov nezravn-ni hrbet in močno ukrikljene noge. Proti svetlobi se je na pragu vsaka črta kozakove ne-

DVE OPREMLJENI
sobi se odda v najem za dva fanta.
Vpraša se na
18608 Neff Rd., od E. 185 St.,
KE 1736

POSEBNOSTI
Mrs. Antončič, lastnica
Vi-Martin Style Shoppe
E. 68th St. in ST. CLAIR AVE.
sporoča, da ima nekaj prazničnih oblik za ženske, ki nosijo polovične mere ter imajo težko dobiti obleke, ki jim lepo pristajajo. Obleke so v merah od 12½ do 52½ in se pro-dajajo od \$8.95 naprej. Tam dobite tudi volnene jopiče v velikih me-rah do 46, svilene ovratnice (scarfs) in halje. Znam in dekletom se pri-poroča, da za dobro postrežbo in najboljše blago obiščejo
VI-MARTIN STYLE SHOPPE

UGODNA PRILIKA
V slovenski naselbini se prodá hiša za dve družini, 5 sob spodaj, 5 zgoraj; kopalne, furze, velika klet; v jako dobrem stanju znotraj in zunaj; garaža za tri avte; velik in lep vrt. Lahko se selite takoj. Na razpolago je tudi pohištvo. Ce-na jako zmerna. Za podrobnosti se ogledajte pri lastniku na
10414 PRINCE AVE.,
ali pokličite MI 7769

PRODA SE KONFEKCIJSKO TRGOVINO

v slovenski naselbini z dobrim prometom. Prednost ima Slovenec ali Hrvat. Cena zmerna. Dobi se tudi stanovanje s 5 sobami zadaj.

Za podrobnosti pokličite
JOHN KOVAČIČ
6603 St. Clair Ave., EX 1494

Prodaja se trgovina

Radi resne nesroče sem prisiljen prodati mojo "self-serve" trgovino z grocerijo in mesenino, nahajajočo se na prometnem vogalu na eni glavnih ulic. Imam C 2 licenco za pivo. V enem letu sem imel prometa za \$138,814.57. Moderna oprema in inventar za skupno \$11,000. Kdor želi podatke naj piše na
BOX 637 A
c/o Enakopravnost,
6231 St. Clair Ave.

Vas muči glavobol?

Nabavite si najboljše tablete proti glavobolu v naši lekarni. Cena 50c.

Mandel Drug
LODI MANDEL, Ph. G., Ph. C.
SLOVENSKI LEKARNAR
15702 WATERLOO RD.
Cleveland 10, Ohio
Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah

NAZNANILO!

NAZNANILO!
CENJENI JAVNOSTI SPOROČAVA, DA SVA NABAVILA LEPO, MODERNO IN PRIJETNO UREJENO HOTELSKO POSLOPJE

ALBION INN - Cortez, Fla.

kamor vabiva vse, ki boste prišli na oddih v naše tople floridske kraje tekom zimske sezone. Cena sobam za prenočišča so od \$1.50 naprej, in za hrano posebej.

PRIJAZNA POSTREŽBA — PRIJETNA DRUŽBA
IZBORNNA HRANA

Za informacije in podrobnosti ter rezervacije pišite na

MR. IN MRS. ANDREW SPOLAR

ALBION INN, Cortez, Fla.

somerne postave risala različno: in ostro. Pastirjeve na osvežene noge so Miška zvedrile. "Kakor da bi štirideset let sedel okobal na sodu," — je pomislil, se sam pri sebi zasmejal in z očmi poiskal kljuko v vratih.

(Dalje prihodnjič)

Urednikova pošta

Ob tridesetletnem jubileju

(Nadaljevanje z 2. strani)

med njih je vztrajala do konca in s tem mnogo pridobila, ne somo v teoriji, temveč tudi v praksi. Iz njene šole so izšli do-bri igralci in režiserji, kateri se še danes udeležujejo na dram-skem polju.

Ob času gostovanja Danilove je dram. dr. "Ivan Cankar" ne-dvomno dosegel svoj višek in umetniško raven. Po njenem od-hodu pa zasledimo vsako leto manj priredb, pri čemur pa naj-demo razne vzroke kot: stara-nje in smrti bivših igralcev in domovini.

Bodí že karkoli, "Cankar" je v teku tridesetih let izvršil ogromno vzgojevalno delo bodi-si v delavskem ali narodnem oziru. Igralce odlikuje nad 150-več ali manj uspešnih predstav. Brez teh bi slovenska beseda v selbinsi mogoče že zaspala. Iz-žrtev, katere so doprinali na oltar kulture, so si zgradili ča-sten spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal o njih vztrajno-sti in hrepenenju po napredku. Veliki pisatelj Ivan Cankar, ka-terega ime nosi društvo, naj pa v grobu ima zadoščenje, da so njegovi hlapci Jerneji že našli pravico, ko so izpodbili prestol kraljem na Betajnovi v svoji domovini.

J & M AUTO BODY

6610½ PENNSYLVANIA AVE.

prva cesta južno od Wade Park in E. 66 St.

AVTNA POPRAVILA—MOTORJE POPRAVIMO IN ZVARIMO

RAZNE DELE TER PREBARVAMO.

DAMO BREZPLACNE PRORACUNE

Tel.: EN 4009

MARY A. SVETEK

LICENCIRANA POGREBNICA

478 E. 152 ST. — KE 3177

Ambulanci voz na razpolago podnevi in ponoči—Notarska posluga

POŠILJANJE MOKE in

PAKETOV z živežem v Jugoslavijo

Od zdaj naprej pošiljamo moko v Jugoslavijo po dveh cenah, dajajoč s tem na razpolago pošiljatelj, da pošlje svojem moko s plačano dostavo do Reke ali pa do MESTA PREJEMNIKA (do hiše).

CENE MOKE SO:

1) VREČO BELE MOKE 100 funtov pošljemo za \$9

Prevoz do REKE IN ZAVAROVANJE za polno izgubo (total loss) do mesta prejemnika je uračunano v gornji ceni. Prejemnik mora v tem slučaju sam plačati stroške prevoza od Reke do svojega bivališča.

2) VREČO BELE MOKE 100 ft. pošljemo za \$13

V tej ceni so uračunani vsi stroški za zavarovanje proti polni izgubi (total loss), kot tudi stroški prevoza od Reke do NASLOVA PREJEMNIKA kjerkoli v Jugoslaviji, tako ne bo prejemnik plačal nobenih stroškov ko prejme moko.

Naša moka, ki jo dobivamo od poznane firme "GENERAL MILL," je prvovrstne kvalitete, vsebujoča visoko količino proteina, najmanj 13½%.

STANDARD PAKETI za naročitev naših NOVIH Standard paketov. Vprašajte za cenik in naročilne liste (Order Forms). Dostava moke in Standard paketov je garantirana. V slučaju izgube pošiljke, vrnemo denar.

PO OBEH CENAH POŠLJEMO ISTO KVALITETO MOKE, KATERA JE SEDAJ PAKIRANA V IZREDNO MOČNE VREČE (OSNABERG BAGS) ZA IZVOZ.

Ena oseba lahko pošlje z isto ladjo največ PET VREČ MOKE in to na pet različnih oseb v Jugoslaviji.

Opozarjamo, da postane vse blago po naročbi Vaša last, dočim smo mi samo posredovalci med pošiljateljem in tukajšnjimi oblast-mi. Ček, in Money Orders naj se glase na "DOBOVOLJNI ODBOR."

URADNE URE: Vsak dan od 9. zjutraj do 5. zvečer.

V nedeljo in ponedeljek je urad zaprt.

DOBOVOLJNI ODBOR

245 WEST 18th ST. NEW YORK 11, N. Y.

Telefon: WAtkins 4-9016

CLEVELAND

JE SLOVENSKA METROPOLA V

AMERIKI!

V Clevelandu so naseljeni Slovenci, ozi-roma Jugoslavlani iz vseh delov Slovenije in sploh Jugoslavije. V Clevelandu izhaja slo-venski list

ENAKOPRAVNOST

ki prinaša dnevno zanimive novice iz vseh delov sveta.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio

Uncle Sam Says

Thanksgiving is the day for a joyful picture—the scene of a happy family reunion. It was born from the desire of man to acknowledge all the blessings of the year and for a secure America, the land of liberty and opportunity. One way you can assure this picture of contentment for the future is to start investing in U. S. Savings Bonds now and save regularly. Use the safe plan that tucks away a part of your earnings each payday. Enroll now for the Payroll Savings Plan for buying Bonds where you work or, if self-employed, for the Bond-a-Month Plan where you bank. Every Savings Bond that you buy will help paint a brighter picture for your family and yourself.

U.S. Treasury Department